

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA ” SIBIU
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ**

SESIZAREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ ÎN PROCESUL CIVIL

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:

Prof. univ. dr. H.C. Ioan Leș

DOCTORAND:

Pleșa Ioana-Andra

SIBIU

2016

CUPRINS

ASPECTE INTRODUCATIVE PRIVIND SESIZAREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ ÎN PROCESUL CIVIL.

1. Aspecte introductive asupra temei abordate.....	15
2. Scopul și obiectivele tezei.....	20
3. Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării.....	24

TITLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA SESIZĂRII INSTANȚEI DE JUDECATĂ ÎN DREPTUL PROCESUAL CIVIL.

CAPITOLUL I. ACȚIUNEA CIVILĂ. NOȚIUNEA, IMPORTANȚA ȘI NATURA JURIDICĂ A ACȚIUNII CIVILE.

I.1. Noțiunea și importanța acțiunii civile.....	32
I.2. Natura juridică a acțiunii civile.....	36

CAPITOLUL II. CONDIȚIILE DE EXERCITARE ALE ACȚIUNII CIVILE.

II.1. Capacitatea procesuală.....	39
II.1.1. Reprezentarea părților.....	44
II.1.2. Asistarea părților.....	50
II.1.3. Autorizarea.....	52
II.1.4. Sancțiunea lipsei capacității procesuale de exercițiu.....	52
II.2. Calitatea procesuală.....	52
II.2.1. Determinarea calității procesuale.....	58
II.2.2. Transmiterea calității procesuale.....	59

II.3. Formularea unei pretenții.....	60
II.4. Justificarea unui interes.....	61

CAPITOLUL III. ELEMENTELE COMPONENTE ALE ACȚIUNII CIVILE.

III.1. Subiectele acțiunii civile.....	65
III.2. Obiectul acțiunii civile.....	66
III.3. Cauza acțiunii civile.....	67

CAPITOLUL IV. ACȚIUNEA CIVILĂ ÎN DREPTUL COMPARAT.

IV.1. Codul italian de procedură civilă.....	69
IV.2. Codul francez de procedură civilă.....	70
IV.3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.....	72
IV.4. Codul portughez de procedură civilă.....	73
IV.5. Codul spaniol de procedură civilă.....	74

TITLUL II. ASPECTE FUNDAMENTALE PRIVIND ACTELE DE PROCEDURĂ.

CAPITOLUL I. FORMA CERERILOR.....78

CAPITOLUL II. CITAREA ȘI COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ.

II.1. Obligația de a cita părțile.....	85
II.2. Organe competente și modalități de comunicare.....	88
II.3. Locul citării.....	90

II.4. Cuprinsul citației.....	91
II.5. Alegerea locului citării și al comunicării altor acte de procedură.....	94
II.6. Termenul pentru înmânarea citației.....	95
II.7. Invocarea și înlăturarea neregularităților privind citarea.....	95
II.8. Înmânarea făcută personal celui citat și înmânarea făcută altor persoane.....	96
II.9. Procedura de comunicare.....	97
II.10. Cuprinsul dovezii de înmânare și al procesului-verbal.....	98
II.11. Data îndeplinirii procedurii, imposibilitatea de a comunica actul de procedură.....	100
II.12. Citarea prin publicitate, afișarea, comunicarea între avocați sau consilieri juridici, comunicarea în instanță.....	101
II.13. Citarea în dreptul comparat.....	103
II.13.1. Citarea în reglementarea Codului spaniol de procedură civilă.....	102
II.13.2. Citarea în reglementarea Codului de procedură al Republicii Moldova.....	105

CAPITOLUL III. SANCTIUNI PROCEDURALE.

III.1. Decăderea.....	108
III.2. Perimarea.....	113
III.2.1. Cererile supuse perimării.....	115
III.2.2. Întreruperea și suspendarea cursului perimării.....	115
III.2.3. Procedura perimării, hotărârea de perimare.....	116
III.2.4. Efectele perimării.....	117
III.3. Nulitatea actelor de procedura.....	118
III.3.1. Noțiune și clasificare.....	119
III.3.2. Îndreptarea neregularităților actului de procedură.....	120

III.3.3. Invocarea nulității.....	121
III.3.4. Efectele nulității.....	124

CAPITOLUL IV. TIMBRAREA CERERILOR.

IV.1. Timbrarea cererilor	127
IV.2. Timbrul judiciar.....	134

TITLUL III. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND CEREREA DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ. PROCEDURA REGULARIZĂRII CERERII DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ.

CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND CEREREA DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ.

I.1.1. Noțiunea și importanța cererii de chemare în judecată.....	139
I.1.2. Cuprinsul cererii de chemare în judecată.Numărul de exemplare.....	141
I.1.3. Nulitatea cererii de chemare în judecată.....	148
I.1.4. Timbrarea,cumulul de cereri și înregistrarea cererii.....	150
I.1.5. Efectele introducerii cererii de chemare în judecată.....	153

CAPITOLUL II. PROCEDURA REGULARIZĂRII CERERII DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNĂ.

II.1. Prezentare generală a procedurii de regularizare a cererii de chemare în judecată.....	161
II.2. Verificarea condițiilor pe care le îndeplinește cererea.....	167
II.3. Procedura anulării cererii de chemare în judecată.....	170

II.4. Reexaminarea cererii de chemare în judecată.Fixarea primului termen de judecată.....	171
II.5. Elemente procedurale posteroare verificării și regularizării	
II.5.1. Măsuri pentru pregătirea judecării.....	173
II.5.2. Modificarea cererii de chemare în judecată.....	177

CAPITOLUL III. CEREREA DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ ȘI REGULARIZAREA CERERII ÎN DREPTUL COMPARAT.

III.1. Codul francez de procedură civilă.....	181
III.2. Codul spaniol de procedură civilă și alte coduri ale statelor latino-americeane.....	184
III.3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.....	187
III.4. Codul Quebec.....	191

TITLUL IV. ÎNTÂMPINAREA ÎN DREPTUL PROCESUAL CIVIL.

CAPITOLUL I. ÎNTÂMPINAREA, ASPECTE DEFINITORII.

I.1. Noțiunea, scopul și cuprinsul întâmpinării.....	197
I.2. Condiții generale ale cererii adresate instanței. Conținutul întâmpinării.	200
I.3. Comunicarea întâmpinării.....	203
I.4. Întâmpinarea comună.....	204

CAPITOLUL II. OBLIGATIVITATEA DEPUNERII ÎNTÂMPINĂRII.

II.1. Obligativitatea depunerii întâmpinării.....	206
---	-----

II.2. Aspecte privind sancțiunea decăderii,din dreptul de a mai propune probe și de a invoca excepții.....	207
--	-----

CAPITOLUL III. ÎNTÂMPINAREA ÎN DREPTUL COMPARAT.

III.1. Întâmpinarea în codul spaniol de procedură civilă.....	211
---	-----

TITLUL V. CEREREA RECONVENȚIONALĂ ÎN DREPTUL PROCESUAL CIVIL.

CAPITOLUL I. CEREREA RECONVENȚIONALĂ. NOȚIUNEA ȘI IMPORTANȚA CERERII RECONVENȚIONALE.

I.1. Noțiunea cererii reconvenționale.....	219
I.2. Importanța cererii reconvenționale.....	221

CAPITOLUL II. CONDIȚIILE CERERII RECONVENȚIONALE.

II.1. Condițiile cererii reconvenționale-condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.....	225
--	-----

CAPITOLUL III. DEPUNEREA ȘI PROCEDURA DE JUDECATĂ A CERERII RECONVENȚIONALE.

III.1. Depunerea cererii reconvenționale.Termen.....	231
III.2. Procedura de judecată.....	234

CAPITOLUL IV. CEREREA RECONVENȚIONALĂ ÎN DREPTUL COMPARAT.

IV.1. Cererea reconvențională în codul spaniol de procedură civilă.....	235
VI.2. Similitudini dintre cerererea reconvențională reglementată de legislația română și anumite reglementări ale codului francez de procedură civilă.....	236
IV.3. Similitudini dintre cerererea reconvențională reglementată de legislația română și anumite reglementări ale codului belgian de procedură civilă.....	237
IV.4. Cererea reconvențională în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.....	238
CONCLUZIILE TEZEI.....	241

SESIZAREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ ÎN PROCESUL CIVIL

REZUMAT

Cuvinte cheie: cerere de chemare în judecată, citarea și comunicarea actelor de procedură, întâmpinare, cerere reconvențională, regularizarea cererii de chemare în judecată, sesizarea instanței de judecată în dreptul comparat.

1. Motivarea alegerii temei

Pentru buna desfășurare a justiției nu este suficientă existența unor norme juridice, ci este necesară aplicarea lor, la fel cum este imperios necesară aplicarea principiilor juridice fundamentale.

Importanța temei rezidă din aceea că judecata ca instituție juridică, cumulează un ansamblu de principii și norme juridice, care debutează cu actul sesizării instanței având ca finalitate desfășurarea justiției, transpunerea teoriilor juridice în practică în vederea restabilirii ordinii juridice încălcate prin nesocotirea drepturilor subiective civile.

Pentru buna desfășurare a justiției nu este suficientă existența unor norme juridice, ci este necesară aplicarea lor, la fel cum este imperios necesară aplicarea principiilor juridice fundamentale.

Încă de la începuturile primelor forme de organizare a societății, judecata, deși nu a cunoscut o reglementare propriu-zisă, era guvernată de reguli cutumiare bine fixate în conștiința colectivă.

Una dintre cele mai importante, dacă nu cea mai importantă temă a dreptului procesual civil o constituie instituția juridică a sesizării instanței în procesul civil.

Convenția internațională cu privire la drepturile civile și politice, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966, statuează în art.14 următoarele: „1. Toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și a curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decida fie asupra temeiniciei oricărei învinuiri penale îndreptate împotriva ei, fie asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil”. Materializarea acestui principiu se realizează și prin prevederile legale ce permit deducerea în justiție a unor diferende juridice izvorâte din încălcarea unui raport juridic civil.

Art. 21 alin. (3) din Constituția României, republicată, prevede că părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

De asemenea art. 10 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, dispune că toate persoanele au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, de către o instanță imparțială și independentă, constituită potrivit legii. În NCPC se înlocuiește sintagma „termen rezonabil” cu cea de „termen optim și previzibil, dar spiritul legii este același.

Art. 6 NCPC, reglementează ca principiu călăuzitor al dreptului procesual civil „Dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil”.

Conform art.6 alin. (1) NCPC orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoră să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății.

Aspectele invocate anterior relevă importanța juridică covârșitoare a instituției „sesizării instanței de judecată în procesul civil” , care constituie materializarea principiului liberului acces la justiție. Importanța sporită a acestei

instituții juridice este dovedită de studiul ei amănunțit atât în doctrina națională cât și internațională.

De asemenea se poate observa o preocupare sporită a legiuitorului de a realiza dezideratul armonizării legislației românești cu cea europeană.

Se naște întrebarea „ce se întâmplă dacă dreptul liberului acces la justiție este exercitat în mod abuziv?”. Răspunsul ne este dat de NCPC, fiind aprofundat în lucrările de specialitate. În situația în care o persoană fizică sau juridică își exercită cu rea-credință dreptul de a se adresa instanței fără a exista un temei al situației juridice supuse judecării, instanța competentă poate dispune obligarea acesteia la plata unei amenzi civile, conform prevederilor art. 12 alin. (2) și art. 187 alin. (1) pct.1, lit. a) NCPC.

2.Scopul și obiectivele tezei.

Scopul prezentei teze este de a aprofunda noțiunile legislative și doctrinare ale instituției juridice procesuale numită „Sesizarea instanței de judecată în procesul civil”.

Scopul dreptului procesual civil constă în soluționarea în conformitate cu prevederile legislației procesual civile a litigiilor care se nasc între persoane fizice, respectiv juridice, litigii generate de lezarea unui raport juridic civil. În urma parcurgerii etapelor prevăzute de lege , o instanță independentă și imparțială va pronunța o hotărâre judecătorească menită să restabilească „ordinea de drept”.

Obiectul dreptului procesual civil îl constituie acele raporturi juridice care se stabilesc între participanții în proces, în activitatea de soluționare a cauzelor civile, denumite și litigii civile.

Transformarea raporturilor sociale în raporturi juridice nu ar fi posibilă fără reglementarea expresă a acestora, așadar prin aplicarea legii unor raporturi sociale iau naștere raporturile juridice.

Soluționarea diferendelor izvorâte din aceste raporturi juridice nu poate fi făcută în lipsa sesizării instanței de judecată.

În dreptul procesual civil spre deosebire de dreptul procesual penal, nefiind posibilă sesizarea din oficiu a instanței de judecată, unica cale de a salvarda un raport juridic lezat, este sesizarea instanței de judecată de către persoana ale cărei interese sau drepturi au fost vătămăte.

Ca orice raport juridic și raportul juridic procesual civil generează drepturi și obligații reciproce în sarcina tuturor participanților la proces.

Așadar, raportul juridic procesual civil este izvorul tuturor drepturilor stabilite în favoarea participantilor la activitatea judiciară și de asemenea izvor al obligațiilor corelative ce le sunt impuse acestora.

Drepturile și obligațiile ce apar în procesul civil decurg din reglementarea în vigoare.

Dreptului procesual civil, are ca și scop principal înfăptuirea justiției în pricinile civile, materializată în pronunțarea unei hotărâri de către o instanță independentă și imparțială, ca urmare a aplicării legislației în vigoare.

Știința dreptului procesual civil urmărește de asemenea descoperirea unor posibile lacune legislative urmând a fi formulate propuneri de „lege ferenda”, menite să reglementeze aspecte nereglementate și neinvocate anterior, în ipoteza în care apar situații juridice noi, care cer imperativ o nouă reglementare, toate acestea având scopul de a tine pasul cu dinamica societății contemporane.

Societatea se află într-o continuă evoluție, iar dreptul încă din istorie este strâns legat de evoluția societății.

Dreptul procesual civil, în momentul de față traversează o perioadă istorică, marcată de adoptarea NCPC, care vine să completeze lacunele existente în legislația anterioară, fiind un cod care este aliniat standardelor juridico-legislative europene.

În ceea ce privește obiectivele de cercetare principale, prezenta teză vizează abordarea instituției juridice a „Sesizării instanței de judecată în procesul civil” și a tuturor instituțiilor juridice pe care aceasta le încorporează.

Condițiile de exercitare ale acțiunii civile în procesul civil sunt acele exigențe care prezintă o importanță deosebită, în exercitarea acțiunii civile și în desfășurarea procesului, astfel că sunt analizate ca atare în prima parte a tezei.

Condițiile de exercitare ale acțiunii civile sunt prevăzute în art.32 NCPC. Conform alin. (1) al art. 32 „Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia: are capacitate procesuală în condițiile legii; are calitate procesuală; formulează o pretenție; justifică un interes” .¹ Aceste aspecte vor fi analizate amănunțit în cuprinsul prezentei lucrări.

Un obiectiv al cercetării îl reprezintă studierea amănunțită a cererii de chemare în judecată, analizând elementele pe care trebuie să le conțină aceasta.

Analizarea întâmpinării, ca act de apărare al pârâtului este de asemenea un important obiectiv al tezei.

Un alt obiectiv al cercetării îl constituie abordarea comparativă a instituției juridice a sesizării instanței de judecată în procesul civil având în vedere legislația română și legislația altor state.

În acest sens s-a aprofundat studiul legislației care vizează regulile procesuale aplicabile instituției juridice a „Sesizării instanței de judecată” în România, comparativ cu legislația în materia procedurii civile în fața instanțelor de fond din cadrul unor state europene (Franța, Italia, Portugalia, Italia, Belgia).

Studiul comparativ al legislației românești și al legislației unor state în materia sesizării instanței de judecată în procesul civil, este menit să surprindă eventuale lacune care există în legislația națională și care ar trebui reglementate.

Un important obiectiv al cercetării l-a constituit interpretarea noutăților apărute în domeniul temei abordate raportându-ne la teoriile conturate în doctrină

¹ A se vedea art. 32 NCPC

Într-o abordare ce nu se vrea a fi exhaustivă au fost cercetate în amănunt toate instituțiile juridice ce compun instituția juridică a „Sesizării instanței de judecată în procesul civil”, accentuând similitudinile și diferențele ce în mod firesc apar între legislația procesual civilă română și legislația altor state europene. Ca metode de cercetare s-au utilizat analiza și sinteza.

În evoluția sa istorică, activitatea de înfăptuire a justiției a ajuns de la un ideal, la un fapt real, ușor de transpus în practică, prin simpla respectare a legii.

Procesul civil, mai precis judecata este o modalitate de soluționare a litigiilor civile survenite ca urmare a încălcării unor interese și drepturi subiective civile, adică ca urmare a lezării unui raport juridic civil.

Instituția juridică a sesizării instanței de judecată în procesul civil reprezintă factorul declanșator al întregului proces civil.

Condiția sine qua non pentru o echitabilă soluționare a litigiilor civile este aceea de a avea în vedere principalul izvor de drept, legea, indiferent de forma pe care o îmbracă aceasta.

Respectarea și aplicarea legii este o dovadă esențială a nivelului de dezvoltare al unui stat democratic. După cum spunea Hegel: „Numai după ce oamenii și-au născocit trebuințe multiple și când dobândirea acestora se împletește cu satisfacerea lor, numai atunci se pot alcătui legi”.

Așadar cu cât nivelul de dezvoltare al unui stat este mai ridicat, cu atât legea este plasată mai sus în ierarhia valorilor sociale și devine aplicabilă în litera și spiritul ei. În acest sens considerăm că principiul călăuzitor al instituției juridice a „Sesizării instanței de judecată în procesul civil” este principiul legalității. Respectând principiul legalității, toate celelalte principii ale dreptului procesual civil derivă în mod firesc din acesta.

3.Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării

În ceea ce privește rezultatele științifice ale cercetării și relevanța lor în raport cu cercetările anterioare, acestea constau tocmai în abordarea temei „Sesizarea instanței de judecată în procesul civil”, din perspectiva modificărilor aduse de Noul Cod Civil, precum și de studierea legislației în domeniu în comparație cu legislația altor state europene.

Considerăm că instituția juridică a „Sesizării instanței de judecată în procesul civil”, reprezintă una din cele mai importante instituții ale dreptului procesual civil și ale dreptului în general, deoarece în lipsa sesizării unei instanței civile, conflictul civil nu ar fi adus în fața instanței de judecată și nu ar putea fi supus unei judecări juste în conformitate cu legea; în caz contrar justițiabilii ar fi îngrădiți în exercitarea drepturilor lor, sau ar putea fi puși în situația executării unor obligații impuse în mod abuziv.

Sesizarea instanței de judecată în materie civilă, are o deosebită importanță, deoarece aceasta este factorul declanșator al desfășurării întregului proces civil.

Instituția sesizării instanței de judecată în procesul civil, în forma prevăzută de lege este modalitatea prin care se declanșează procesul civil, fiind o condiție sine qua non în declanșarea procedurii de judecată.

Importanța temei rezidă în aceea că judecata ca instituție juridică, cumulează un ansamblu de principii și norme juridice, care debutează cu actul sesizării instanței având ca finalitate îndeplinirea justiției, transpunerea teoriilor juridice în practică în vederea apărării drepturilor și îndeplinirii obligațiilor persoanelor fizice și juridice, precum și restabilirea ordinii juridice încălcate prin nesocotirea drepturilor subiective civile.

Legislația se află într-o dinamică continuă, dinamică care are ca scop progresul, alinierea legislației românești la dezideratele și standardele legislației europene precum și o bună funcționare a tuturor instituțiilor juridice.

CONCLUZIILE CERCETĂRII

Sistematizând aspectele esențiale ale cercetării științifice realizate pe parcursul acestor capitole, considerăm a fi eminent necesar în a expune concluziile care vizează principalele subiecte ale temei.

În ceea ce privește teoriile existente în doctrină privind *apartenența dreptului procesual civil la dreptul public sau privat*, aderăm la opinia potrivit căreia dreptul procesual civil aparține ramurii dreptului public.

Chiar dacă persoana interesată are dreptul de a porni procesul, chiar dacă părțile pot determina cadrul procesual, putând de asemenea să pună capăt procesului, limitele acestor drepturi sunt impuse în mod absolut de lege, iar instanța ca reprezentantă a puterii judecătorești veghează pe tot parcursul procesului, în virtutea principiului rolului activ, la respectarea normelor de ordine publică. Toate aceste aspecte reconfirmă teoria potrivit căreia dreptul procesual civil face parte din ramura dreptului public.

În ceea ce privește *acțiunea civilă*, considerăm necesar a sublinia unele aspecte importante și anume: în concordanță cu cele invocate de mari acțiunea civilă poate fi definită ca un mijloc de realizare a dreptului persoanelor de a se adresa justiției, prin adresare la instanța competentă potrivit legii, pentru a cere aplicarea legii la un caz particular, supunând diferendul dintre cei doi subiecți, reclamant respectiv pârât, deliberării instanței.

Acțiunea civilă nu reprezintă doar un instrument de ocrotire a drepturilor subiectiv civile pretinse ci și un mijloc de apărare în proces, fiind totodată și un mijloc de realizare a dreptului persoanelor de a se adresa justiției, pentru a

solicita aplicarea legii la un caz particular, supunând diferendul dintre cei doi subiecți, reclamant respectiv pârât, deliberării instanței.

În analiza condițiilor de exercitare ale acțiunii civile trebuie ținut cont de faptul că acțiunea civilă este facultativă deoarece nimeni nu poate fi constrâns să o exercite împotriva voinței sale, dar odată introdusă justițiabilii trebuie să se supună cerințelor legii.

Similar legislației noastre și în legislația italiană, pentru a putea exercita acțiunea civilă trebuie îndeplinite anumite condiții și anume: pentru valorificarea unui drept trebuie să se introducă o acțiune la judecătorul competent, adică la instanța competentă.

În cuprinsul Titlului II al C.proc. civ. fr., mai exact în art.30 este definită acțiunea civilă ca fiind dreptul autorului unei pretenții, cu alte cuvinte autorului cererii introductive de instanță, de a fi înțeles asupra fondului acesteia până în momentul în care judecătorul dă o hotărâre conform căreia fie acțiunea este admisă ca bine fondată, fie respinsă ca nefondată.

Art.31 al C.proc. civ.fr., statuează că acțiunea mai precis dreptul la acțiune este deschis tuturor celor care au un interes legitim în admiterea sau respingerea unei pretenții, sub rezerva cazurilor în care legea atribuie dreptul de a acționa doar acelor persoane pe care le desemnează ca fiind calificate pentru a ridica sau combate o pretenție sau pentru a apăra un interes determinat.

Art.36 C.proc. civ. spaniol, prevede dreptul de a cere sau dreptul de a introduce acțiunea civilă în scris și doar în cazurile în care legea permite prin intervenție directă.

Similar legislației noastre, sunt prevăzute în legislația spaniolă instituțiile juridice ale autorizării, asistării și reprezentării, persoanelor care nu își pot exercita personal drepturile lor procesuale.

În ceea ce privește *nulitatea actelor de procedură* considerăm că este importantă sublinierea faptului că nulitatea absolută nu poate face obiectul unei

renunțări, spre deosebire de nulitatea relativă care poate face în orice moment obiectul unei renunțări de a o invoca.

Art. 175 al NCPC reglementează nulitatea condiționată, actul de procedură este lovit de nulitate dacă prin nerespectarea cerinței legale s-a adus părții o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea acestuia.

În cazul nulităților expres prevăzute de lege, vătămarea este prezumată, partea interesată putând face dovada contrară.

Art. 176 al NCPC reglementează nulitatea necondiționată, nulitatea nu este condiționată de existența unei vătămări în cazul încălcării dispozițiilor legale referitoare la: capacitatea procesuală; reprezentarea procesuală competența instanței; compunerea sau constituirea instanței; publicitatea ședinței de judecată; alte cerințe legale extrinseci actului de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

Considerăm că în legislația procesual civilă română ar trebui să fie introduse prevederile art. 32 alin. 1) ale C.proc. civ. fr., unde se prevede că acela care acționează în justiție de manieră dilatorie adică nerespectând termenele procesuale sau de manieră abuzivă pot fi condamnați la plata unei amenzi de maxim 3000 euro, fără a prejudicia interesele care se reclamă. Aspectul invocat este benefic deoarece astfel nerespectarea termenelor, este sancționată și pecuniar, determinând astfel părțile să își exercite drepturile în termenele impuse de lege.

O altă concluzie a cercetării este aceea că *există trei pioni importanți în soluționarea unui litigiu dedus judecătii prin introducerea cererii introductive de instanță și anume: Legea, instanța și părțile*. Studiind importanța pe care o au actele procesuale introduce de părți (cererea introductivă de instanță, cererea reconvențională etc) considerăm că se poate afirma că până și soluția pronunțată de o instanță independentă și imparțială, concretizată într-o hotărâre judecătorească, este un instrument la îndemâna părților, deoarece instanța spre exemplu nu poate acorda mai mult decât s-a cerut, pentru repararea unui

prejudiciu, deci instanța în procesul civil se pronunță doar asupra a ceea ce părțile cer.

În ceea ce privește controversele apărute în doctrină privind *condiția calității procesuale*. Aderăm la opinia existentă în doctrină potrivit căreia termenul „calitate” are multiple accepțiuni, nu doar juridice. Într-o accepțiune de drept material, calitatea desemnează poziția părților într-un raport juridic (proprietar, comodatar etc). În sens procesual prin calitate de desemnează modul de participare al părților la proces (în nume propriu sau în calitate de reprezentant). O altă accepțiune a termenului, o reprezintă îndreptățirea unei persoane fizice sau juridice de a participa la activitatea judiciară (legitimare procesuală).²

Aderăm la opinia existentă în doctrină³ potrivit căreia că noțiunea de calitate procesuală nu are o singură accepțiune și un poate fi definită doar prin sintagma „legitimării procesuale”, ci aceasta condiție a exercitării acțiunii civile, face referire și la modul de participare a părților în proces, fie că ne referim la participare în nume propriu, fie la participare având calitatea de reprezentant.

În ceea ce privește *instituția juridică a regularizării* considerăm că deși aceasta este bine reglementată în NCPC, termenul de 10 zile pentru a completa lipsurile cererii de chemare în judecată, poate duce la o întârziere nefondată a cauzei.

Spre exemplu în C. de proc.civ al Republicii Moldova , reclamantului nu i se dă termen pentru efectuarea modificărilor, ca și în reglementarea română ci ele trebuie făcute de îndată, acordarea unui termen are caracter excepțional făcându-se doar când lichidarea imediată a neajunsurilor nu este posibilă,atunci, cererea se consemnează în registrul de intrare a documentelor, iar reclamantului

² I.Leș, *Tratat de drept procesual civil. Vol.I .Principii și instituții generale. Judecata în fața primei instanțe*. Ed.Universul juridic, București, 2014, p.261; I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, ed. 2, Ed. C.H.Beck, București, 2015, p.64

³ A se vedea I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, ed. 2, Ed. C.H.Beck, București, 2015, p.64

i se va acorda un termen pentru a aduce cererea în conformitate cu prevederile art.166.C. proc. civ. al Republicii Moldova. În ceea ce privește regularizarea Procedura de regularizare nu reprezintă o inovație absolută a NCPC, aceasta a fost reglementată și în art. 155¹ C.proc.civ din 1865. „, Cele două reglementări nu sunt identice, spre exemplu în codul anterior, nerespectarea cerințelor prevăzute pentru actul introductiv de instanță putea conduce la suspendarea judecării.”⁴

Introducerea instituției regularizării cererii de chemare în judecată este de maximă importanță, în condițiile în care atestă în mod cert cauza pentru care cererea nu a fost pusă pe rol pentru soluționare, respectiv nerespectarea prevederilor legale de către reclamant, „, ceea ce determină anumite consecințe și în privința cerințelor termenului rezonabil în procedura judiciară internă.”⁵

În considerarea prevederilor de mai sus care vizează reexaminarea cererii, în doctrină s-a creat opinia potrivit căreia „, reexaminarea este o cale de atac specifică.”⁶ Considerăm că reexaminarea cererii poate fi considerată atât cale de atac specifică, cât și simplu mijloc de soluționare a eventualelor erori sau lipsuri ale cererii de chemare în judecată, înainte de judecarea propriu-zisă a pricinii.

În ceea ce privește modificarea cererii de chemare în judecată, aderăm la opinia potrivit căreia decăderea din dreptul reclamantului de a-și mai putea modifica cererea de chemare în judecată și de a mai propune noi dovezi operează doar în cazul modificărilor cererii de chemare în judecată vizate de prevederile art. 204 alin. (1) NCPC unde se precizează că reclamantul poate să-și modifice cererea și să propună noi dovezi, sub sancțiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat.

În acest caz, instanța dispune amânarea pricinii și comunicarea cererii modificate părâtului, în vederea formulării întâmpinării, care sub sancțiunea

⁴ I.Leș, *op.cit.*, p.380

⁵ Corneliu Bîrsan, *Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole*, 2010, p 523- 527.

⁶ I.Deleanu, *op.cit.*, p. 891

decăderii va fi depusă cu cel puțin 10 zile înaintea termenului fixat, urmând a fi cercetat de reclamant la dosarul cauzei.

Soluția aplicării decăderii în cazul în care reclamantul nu își modifică cererea la primul termen la care a fost legal citat , este extrem de pertinentă, deoarece în caz contrar , această situație de „incertitudine” ar duce la o tergiversare nedorită a procesului.

Considerăm că sancțiunea decăderii nu intervine în cazul prevederilor art. 204 alin.(2) deoarece legea precizează în mod clar că nu este necesară acordarea unui termen , ci se vor trece în încheierea de ședință declarațiile verbale făcute în instanță atunci când : se îndreaptă greșelile materiale din cuprinsul cererii, când reclamantul mărește sau micșorează quantumul obiectului cererii, se solicită contravaloarea obiectului cererii, pierdut sau pierit în cursul procesului sau când se înlocuiește o cerere în constatare printr-o cerere în realizarea dreptului sau invers atunci când cererea este admisibilă.

În sprijinul acestei opinii vine și o decizie de întrumare a Plenului Tribunalului Suprem, care statuează că „asemenea cereri pot fi formulate în tot cursul judecății până la închiderea dezbaterilor asupra fondului, fără să fie necesar acordul părâtului.

În ceea ce privește întâmpinarea „ Nedepunerea întâmpinării nu poate fi echivalată niciunei achiesări la pretenții,nici unei renunțări la apărare.Pârâtul nu poate decădea din dreptul de a propune probe și de a invoca excepții care ar rezulta din dezbateri.”⁷

Considerăm că această precizare este menită să clarifice, să statueze în mod imperativ că nedepunerea întâmpinării nu poate fi echivalentul unei renunțări la apărare, în ipoteza acelor cazuri în care întâmpinarea nu este obligatorie.

⁷ I. Deleanu. *Noul Cod de procedură civilă*.Vol.I.,Editura Universul Juridic, 2013, p.327.

Considerăm că în acele cazuri în care întâmpinarea este obligatorie în condițiile în care regula o constituie obligativitatea întâmpinării, nedepunerea acesteia este un mod involuntar de a renunța la apărare.

Dacă nu se respectă termenul pentru depunerea întâmpinării și anume 25 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată, partea este decăzută din dreptul de a mai propune probe și de a mai invoca excepții.

Totuși această sancțiune a decăderii este atenuată de dispozițiile art.263 a NCPC, potrivit căruia partea decăzută de a mai administra o probă va putea totuși să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și dovezilor părții potrivnice. Pârâtul putând astfel să folosească probele reclamantului sau să desființeze susținerile acestuia.⁸

Întâmpinarea este reglementată și în legislația altor state europene. Spre exemplu C. de proc. civ. din cantonul elvețian Vaud prevede că cererea se comunică pârâtului, fixându-i-se și un termen înăuntrul căruia poate prezenta un răspuns prin care să facă referire la fiecare dintre pretențiile reclamantului, cu indicarea probelor și a concluziilor sale. Codul de procedură italian se referă de asemenea la întâmpinare (*comparsa di risposta*), care trebuie să conțină toate apărările și luările de poziție asupra faptelor invocate de reclamant în fundamentarea cererii sale de chemare în judecată, dar și mijloacele de probă de care intenționează să se folosească în dovedirea acestor aspecte.⁹

În ceea ce privește *cererea reconvențională* apreciem că cererea reconvențională are o importanță sporită, ea fiind o materializare și totodată o reafirmare a principiului egalității părților în procesul civil. Dacă cererea de chemare în judecată are ca răspuns întâmpinarea, aceasta din urmă are ca răspuns cererea reconvențională, ceea ce asigură un echilibru procesual.

⁸ A se vedea A. Tabacu, *op.cit.*, p.219

⁹ *Idem*

Cele două părți reclamantul și pârâțul își expun pretențiile și invocă apărări încă din etapa scrisă a procesului civil, fapt ce conferă o bună cunoaștere a situației de fapt și drept, de către judecător.

Având în considerare că în doctrină i se atribuie cererii reconvenționale, caracterul de reală acțiune civilă, importanța ei este de necontestat.

De asemenea alegerea căii incidentale, materializată prin introducerea cererii reconvenționale, asigură evitarea pronunțării unor hotărâri contradictorii.

Aceste aspecte sunt dezvoltate în capitolul dedicat cererii reconvenționale.

Analizând problema taxelor de timbru, considerăm a fi necesar a lua în calcul atât beneficiile cât și dezavantajele acesteia.

În ceea ce privește taxa de timbru judiciar, existența acesteia a generat o serie de interogații retorice atât în rândul practicienilor cât și teoreticienilor din domeniul juridic și anume, reprezintă taxele de timbru o modalitate de încălcare a principiului liberului acces la justiție?

Considerăm că existența *taxei de timbru* nu reprezintă o îngrădire a principiului liberului acces la justiție, dar reprezintă o condiționare pecuniară a justițiabililor.

Considerăm că taxele de timbre judiciar ar trebui să fie dacă nu eliminate, cel puțin reduse semnificativ. Spre exemplu în C.proc.civ. spaniol ,introducerea unei cereri în justiție nu este condiționată de plata taxei de timbru, aspect benefic, deoarece accesul la justiție trebuie să fie liber și accesibil tuturor nefiind condiționat pecuniar.

Un argument plauzibil care vine în sprijinul *necesității timbrării unei cereri*, este acela frecvent invocate de doctrină și anume că achitarea acelei taxe îi va descuraja pe cei care uzează de drepturi procesuale doar pentru a își târî partea adversă într-un litigiu.

După cum legea și practica prevăd, taxa de timbru este stabilită proportional în raport cu quantumul valorii în litigiu, la finalul procesului taxa plătită putând să fie recuperată, de la partea care a pierdut procesul.

Deși justițiabilul care câștigă procesul va avea posibilitatea de a recupera taxa inițial plătită, considerăm că aceasta este totuși condiționat pecuniar, neputând dispune liber și gratuit de drepturile sale. O stare financiară precară aducându-l în imposibilitatea de a-și exercita dreptul său, în imposibilitatea de a se adresa liber unei instanțe de judecată, căreia să îi supună cauza sa.

Considerăm oportună lămurirea oferită de instanța constituțională potrivit căreia accesul liber la justiție un echivalează cu gratuitatea serviciului prestat de instanțele judecătorești, dar acest aspect un exclude oferirea unor facilități, sau chiar scutirea de plata taxei de timbru a persoanelor defavorizate, mai ales în situația în care legislația actuală acordă și scutiri de la taxa judiciară de timbru.

Instanța constituțională a precizat că toate scutirile de la plata taxei judiciare de timbru prevăzute în art. 29 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, au caracter obiectiv, întrucât ele sunt stabilite în continuarea materiei supuse judecării, iar un a calității sau a situației materiale a părților. Instituirea unor excepții de la regula generală a plății taxelor judiciare de timbru, având în vedere situații speciale, un constitue o discriminare sau o atingere adusă principiului constituțional al egalității în drepturi și nici o obstrucționare a liberului acces la justiție.

Dar dacă justițiabilul nu are posibilitatea financiară de a „credita” judecarea unei cauze, până la recuperarea cheltuielilor de la partea care a pierdut procesul, mai putem afirma că justiția este gratuită?

Considerăm că în materia taxelor judiciare de timbru, ar trebui să se introducă o reglementare distinctă pentru cazurile sociale, pentru persoanele care un au un venit, justițiabilii care dispun de resurse financiare achitând taxele de timbru prevăzute de lege.

Chiar dacă legea este aceeași pentru toți cetățenii indiferent de starea lor pecuniară, prin neluarea în seamă a stării pecuniare a justițiabililor în materia

taxelor de timbru, s-ar putea ajunge la o situație de discriminare și de condiționare financiară a posibilității de a-și exercita drepturile procesuale.

Există state europene mult mai bine dezvoltate economic, în care introducerea unei cereri nu este condiționată de plata niciunei taxe de timbru judiciar, un exemplu în acest sens îl constituie Spania. Există state europene mult mai bine dezvoltate economic, în care introducerea unei cereri nu este condiționată de plata niciunei taxe de timbru judiciar, un exemplu în acest sens îl constituie Spania.

Considerăm că taxele de timbru ar trebui reduse substanțial, pentru a consolida principiul liberului acces la justiție, iar pentru categoriile sociale defavorizate ar trebui să nu existe taxe de timbru.

Analizând pe parcursul acestor capitole instituția juridică a „Sesizării instanței de judecată în procesul civil ” putem concluziona că în ciuda unor mici lacune , legislația statului român în materie procesual civilă este tipică unui stat modern și democratic.

BIBLIOGRAFIE

Doctrină : tratate, cursuri, monografii

G. Boroș , O. Spineanu-Matei, Codul de procedură civilă adnotat, ed. a II-a, Ed. Hamangiu, București, 2007

G. Boroș, M. Stancu, Drept procesual civil. Ed. Hamangiu, București, 2015

G. Boroș, O. Spineanu-Matei, A. Constanda, C. Negrilă, V. Dănăilă, D.N.Theohari, G. Răducan, M. D. Gavriș, F. G. Păncescu, M. Eftimie, Noul Cod de procedură civilă, Comentariu pe articole, vol. I și II, Ed. Hamangiu, București, 2013

G.Boroi, Codul de procedură civilă comentat și adnotat, vol.I, Ed. All Beck, București, 2001.

L.Cadiet, Droit judiciaire prive, 2e ed., Litec, Paris, 1998.

V.M. Ciobanu, Tratat teoretic și practic de procedură civilă. Teoria generală, vol. I, Ed. Național, București 1996

V.M. Ciobanu, G. Boroi, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a IV-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009

V.M.Ciobanu, Noul Cod de procedura civila. Comentat si adnotat. Vol. I - , Ed. Universul Juridic, București, 2013

V.M.Ciobanu, M.Nicolae (coordonatori). Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat , vol. I art. 1-526, Ed. Universul Juridic, 2013.

V.M.Ciobanu, T.C.Briciu ,C.C.Dinu, Drept procesual civil, Drept execuțional civil, Arbitraj, Drept notarial. Curs de bază pentru licență și masterat, Ed. Național, București, 2013

G.Cornu, J Foyer, Procedure civile, Presses Universitaires de France, 3e,éd.,Paris,1996

I. Deleanu , Tratat de procedură civilă, ed. a II-a, vol. I și II, Ed. C.H. Beck, București, 2007

I.Deleanu, Drepturile fundamentale ale părților în procesul civil. Norme naționale, norme convenționale și norme comunitare, Ed. Universul Juridic, București, 1999.

I. Deleanu ,Tratat de procedură civilă vol.I., Ed.Universul Juridic, București, 2013

E. Dragomir, Roxana Paliță, Drept procesual civil.Sinteze pentru pregătirea examenului de admitere și definitivare în profesia de avocat, Ed. Nomina Lex, București, 2009.

Ghe. Durac, Judecata în primă instanță în procesul civil. Practică judiciară. Ed. Hamangiu, București, 2006

M. Fodor, Drept procesual civil, ed. a II-a, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2009

G.C.Frențiu, D.L.Baldean, Noul cod de procedură civilă, Ed. Hamangiu, București, 2013

I. Leș, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, ed. 2, Ed. C.H.Beck, București, 2015

I.Leș, Tratat de drept procesual civil,vol.I, Ed. Universul Juridic, București, 2015.

I.Leș, Tratat de drept procesual civil,vol.I, Principii și instituții generale. Judecata în fața primei instanțe. Ed. Universul Juridic, București, 2014.

I.Leș, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole.Vol I.Articolele 1-449, Ed. C.H.Beck,2011

I.Leș , Tratat de drept procesual civil, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010.

I.Leș ,Codul de procedură civilă. Comentariu pe articole, ediția a II-a revizuită, Ed. All Beck, București, 2005.

I.Leș, Tratat de drept procesual civil, ediția a III-a, Ed. AllBack , București,2005.

I.Leș, Participarea părților în procesul civil, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008.

I. Leș, Principii și instituții de drept procesual civil, Ed. Lumina Lex, București,1999.

V.Lozneanu, Excepțiile de fond în procesul civil, Ed. Lumina Lex, București, 2008.

F. Măgureanu , Drept procesual civil, ed. a XI-a, Ed. Universul Juridic, București, 2009

R.Perrot, Cours de droit judiciaire prive, Paris.

A.Tabacu, Drept procesual civil - Conform noului Cod de procedură civilă, Ed. Universul Juridic,2013.

M.Tăbârcă , Drept procesual civil, ed. a II-a, vol. I și II, Ed. Universul Juridic, București, 2008.

M.Tăbârcă, Drept procesual civil.Teoria generală,vol II. Ed.Universul juridic, București, 2013.

I.Stoenescu, S.Zilberstein, Tratat de drept procesual civil, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977.

Al.Suciu, Excepțiile procesuale în Noul Cod de procedură civilă, Ed. Universul Juridic, București, 2012.

O.Ungureanu, C.Munteanu, Drept civil.Drepturi reale, ediția a –III-A, Editura Rosseti, București, 2005.

J Vincent,S.Guinchard,G.Montagnier,A.Varinard,La justice et ses institution,4e éd,Dalloz,Paris,1996.